

10.12.2015

Kommenttipuheenvuoro ARTTU2 seminaarissa 10.12.2015

Inari on Suomen suurin kunta, jossa on totuttu elämään lähempänä Norjan Nordkappia ja Venäjän Murmanskia kuin Suomen Helsinkiä. Lähintä erikoissairaanhoidtoa voidaan saada Norjasta vajaan parinsadan kilometrin päästä ja Rovaniemeltä noin kolmensadan kilometrin päästä. Lähin synnytysairaala on Rovaniemellä.

Tätä taustaa vasten mielenkiintoinen on tutkimuksen havainto, että inarilaiset ovat keskimäärin tyytyväisempiä sairaalahoitoon kuin saman kokoluokan kunnat ja vieläpä tyytyväisempiä kuin kaikki ARTTU kunnat keskimäärin. Minikähän johtopäätöksen vaikkapa sote-uudistuksen palvelualueita ja palvelujen etäisyyttä pohdittaessa voi tehdä siitä, että inarilaisten arviot sairaalahoidon palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta omassa kunnassa ovat yhtä hyvät kuin saman kokoluokan kunnissa ja paremmat kuin ARTTU kunnissa yleensä. Terveyskeskuksen vuodeosaston saatavuuden ja saavutettavuuden omassa kunnassa inarilaiset arvioivat huomattavasti korkeammaksi kuin samat kokoluokan kunnat ja vielä tätäkin paremmaksi kuin kaikki ARTTU kunnat. Mielenkiintoisen näkökulman tämän tuloksen pohdintaan antaa se, että etäisyydet vuodeosastolle Inarissa lienevät Suomen pisimmät, enimmillään reilusti yli 200 kilometriä.

Yleisenä havaintona tutkimuksen tuloksista voi tehdä, että kunnan laajuus ja harva asutus ja sen huomioon ottaminen kunnan palveluissa näkyy tutkimuksen tuloksissa. Mielenkiintoinen havainto on myös, että Inarin kunnan erityispiirre, vahva saamelaisuus, ja siihen liittyen nelikielisyys (siis suomi ja kolme saamen kieltä) eivät tutkimuksen tuloksissa tule oikeastaan laisinkaan esille. Johtuisiko tämä kysymysten yleisluontoisuudesta vai siitä, että kunnan peruspalvelut on onnistuttu tuottamaan tasapuolisesti kaikille väestö ja kieliryhmille?

Kunnan erityispiirteet ja se, että ne on pystytty ottamaan palvelujen tuotannossa huomioon, näkyy selvästi ainakin muutamissa tutkimustuloksissa. Oppilaiden koulukuljetuksia on käytetty enemmän kuin muissa tutkimuskunnissa ja niiden järjestämiseen ollaan tyytyväisempiä kuin muissa kunnissa. Pisin koulumatka on 80 kilometriä Kutturasta Ivaloon. Kirjastopalvelujen hoitoon ollaan tyytyväisempiä kuin muissa kunnissa ja kirjastopalvelujen saatavuuteen ja saavutettavuuteen ollaan keskimäärin tyytyväisempiä kuin muut kunnat. Tähän selittävänä tekijänä on kirjastoauto. Auton uusiminen ensi vuonna näyttäisi olevan oikea ratkaisu. Erikoista on, että vaikka Inarissa on satsattu lääkäreihin vastaanottopalveluihin, mutta niihin ollaan tyytymättömämpiä kuin ainakin oman kokoluokan kunnissa. Näin kai sitten on, jos siltä näyttää?

Mielenkiintoisen näkökulman inarilaisten tyytyväisyydessä kunnan eri toimialojen palvelujen hoitamiseen saa, kun tarkastelee eri palvelukokonaisuuksissa

10.12.2015

tyytyväisyyttä yksittäisen palvelujen määrän osalta. Terveyspalveluiden hoitamisen hyvyyttä arvioitaessa inarilaiset olivat vain kahden palvelun (hammashuollon ja vuodeosaston) osalta kymmenestä sitä mieltä, että ne ovat paremmin hoidettuja kuin keskimäärin muissa tutkimuskunnissa. Sen sijaan sosiaalipalvelujen osalta kaikissa yhdeksässä tekijässä inarilaiset olivat sitä mieltä, että ne olivat keskimäärästä paremmin hoidettuja. Koulutuspalveluissa vain kolmen tekijän osalta kymmenestä inarilaiset ovat sitä mieltä, että palvelut olivat keskimääräistä paremmin hoidettuja. Sen sijaan sivistys- ja kulttuuripalveluissa kaikkien viiden kysytyn osa-alueen osalta inarilaiset olivat keskimäärin tyytyväisimpiä. Teknisten palvelujen osalta vain yhden osa-alueen osalta kymmenestä inarilaiset olivat keskimääräistä tyytyväisempiä. Sekin osa-alue koski vettä, viemäriä, sähköä ja lämpöhuoltoa, joita hoitaa kunnan yhtiö. Tässäpä meille pohdittavaa esim. siitä näkökulmasta, mihin kunta voimavaroja suuntaa ja mihin niitä tulisi suunnata.

Murheellista oli todeta, että inarilaisista päättäjistä kyselyyn vastasi keskimäärin vähemmän kuin muiden kuntien päättäjistä ja omassa joukossaan toiseksi vähiten. Ilahduttava havainto oli, että kuntalaisista kyselyyn vastattiin keskimääräistä enemmän.

Pentti Tarvainen
hallintojohtaja

